

Hans Växby: *Sången om livet* (recension)

Det är befriande att möta en författare som ger sig i kast med tidens utmaningar och får plats med allt i en gemensam vision – mitt i en tid av destruktiva polariseringar. Bredden finns redan i det faktum att han växte upp i den Österbottniska väckelsemyllan, drog slutsatser av teologistudierna som överraskade och fick en ovanligt bred svensk publik med sina böcker *Shalom Jord!* (1983) och *Vägen hem. Om livets ursprung, mening och mål* (1986).

”Idag ställs alla ideologier, religioner och vetenskapen inför sitt eldprov, skriver Harry Månsus i sin senaste bok *Sången om livet – om pilgrimsfolket och jordens framtid*. ”Vem har helhetssynen, värderingarna och tillgången till en kraft och ett hopp som kan bryta dödläget och sätt ord på vår dröm om en rimligare värld?”

Han sprängde de ramar som han fått med sig i uppväxten. ”Jag är väl medveten om att bibeln, religionen och fromheten kan förkrympa ett människoliv och stänga in oss i sektliknande bubblor.” ”Det är dags att befria bibeln från kyrklig instängdhet, europeisk provinsialism och västvärldens fyrkantiga paradigmen.”

Men han faller heller inte ned i beundran för det sekulariserade Sverige. ”Är det kanske rentav vi i ’det gudlösa folket’ som är den verkliga ankdammen på planeten? Eller är det kanske så att det finns en andlighet i Norden som går under radarn på fyrkantiga enkäter om folks inställning till religiösa begrepp och antalet kyrkobesök?”

Första ekoteologen

Månsus drevs tidigt av passionen att lyssna in och finna anknytningspunkter hos ett folk som är på väg att förlora sitt andliga arv och sina kulturella rötter. ”Lyckligtvis uppstår det en beröring om vi börjar där Gud själv började – med naturens besjälade andlighet och sången om livet i den kosmiska katedralen.”

Det var så hans författarskap började ta fart. *Shalom Jord!* blev den första egentliga ekoteologin på svenskt språkområde. Och Månsus skrev på ett lättillgängligt språk och med en profets glöd. Jag minns att det kändes ansvarsfullt att slå ihop den lilla boken och ställa mig själv inför frågan vilka konsekvenser jag måste dra för att rädda jorden. Boken öppnade också upp för en naturlig gemenskap med miljö rörelsen.

Att möta Gud i naturen är ”godkänt” också i kyrkliga och frikyrkliga kretsar, men den uppfattas ofta som en naiv förskoleklass till den sanna tron. Så absolut inte av Månsus. I sin andra bok, *Vägen hem* går han vidare med anknytningspunkterna han finner i ”den kosmiska katedralen”. Det är en skapelseteologi som i och för sig inte är ny, både teologen Gustaf Wingren och biologen Stefan Edman har berört ämnet.

I dialog med samhället

Passionen drev Månsus vidare och han överskred den ena gränsen efter den andra. Han lämnade sin tjänst som lärare vid Baptisternas teologiska seminarium och grundade Brommadiologen som beskrev sig som ”nätverksbyggare och konferenscentrum som verkar mitt i det öppna andliga och terapeutiska landskapet; och verkar för att människor med skiftande bakgrund och andlig övertygelse ska kunna mötas i miljöer som präglas av ömsesidig respekt och nyfikenhet, där ingen har ensamrätt på sanningen.”

Häri genom kom Månsus också i kontakt med Anonyma Alkoholister och den internationella Tolvstegsrörelsen. En period av sitt liv verkade han också vid behandlingshemmet Noor, som Ulf Lundell har en personlig beskrivning av sin bok *En varg söker sin flock*.

Harry Månsus författarskap påminner om musikens rondo. Samma tema återkommer i hans böcker, inte för upprepas, utan för att vidgas och fördjupas. Hela tiden överskrider han gamla gränser och ser samband med flertusenåriga texter och samhällssegment i tiden.

Tillsammans med pilgrimsfolket

Så binder han samman patriarken Abraham, som "är de troendes förebild inom de tre monoteistiska religionerna", med vår tids pilgrimer på väg till Santiago di Compostella. "Även i Norden vandrade pilgrimer till de stora vallfartsorterna – Vadstena i Sverige och Nidaros i Norge. Ända fram till dråpslaget 1545 då Gustav Vasa tog struhtag på rörelsen och förbjöd pilgrimsvandringar."

Månsus vill i vår tid se en större pilgrimsrörelse. "När kyrkfolk, tolvstegare och sökare från den alternativa scenen möts i en dialog – gärna som en pilgrimsvandring – sätts alla i rörelse mot ett djupare liv och en rimligare värld. (ur baksidestexten)"

Månsus skriver med samma glöd och intensitet som för 35 år sedan och hans *Sången om livet* förtjänar samma breda läsarkrets som när han började sin gränsöverskridande verksamhet. "Jag tror inte på en Gud som är cynisk och låter barn fortsätta födas till en värld i vilken det är för sent att vara människa, bli förälskad och kämpa för mänskliga värdighet. Så länge hjärtat slår och vitsippmattan rullas ut i Norden vill jag därför inta min plats på Livets barrikader."

Hans Växby